

Industrialiseringen i Argentina

Aage Aagesen 1)

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/leo/leo_0016-PDF/leo_0016_82342.pdf

pdf genereret den : 19-1-2006

Industrialiseringen i Argentina

Af Aage Aagesen¹⁾

Når man engang i fremtiden kan se tilbage på vor tidsepoke med det fulde overblik klarhed, er der næppe tvivl om, at *agrarlandenes industrialisering* vil blive betragtet som en af denne epokes allervigtigste processer. Den opdeling af verden i råstofproducerende og råstofforbrugende områder, der — som en arv fra koloniseringens tidsalder — har rødder i industrikulturens første tid, er i dag genstand for en gennemgribende udjævning, hvis konsekvenser allerede har medført, og fremover i endnu stærkere grad vil medføre, dybtgående ændringer i landenes økonomi, produktion, handel, transporter og sociale og politiske forhold.

Argentina er et af de lande, hvor denne ændring i produktionens struktur netop i disse år forløber med størst effekt. Omstillingen af Argentina fra et ensidigt agrarland til et agrar- og industriland, betyder imidlertid en uhyre kraftanstrengelse for landets økonomi, og det er derfor med den største agtpågivenhed, at man verden over følger denne proces, hvad enten det så er for at lære af udviklingens forløb, eller for i tide at imødegå dens virkninger.

Produktionen i det argentinske landbrug udgør en solid råstofbasis for mange industrier, der arbejder med vegetabiliske og animalske råvarer. Landbrugsproduktionen har op til vor tid først og fremmest været lagt an på eksport til Europa, mens forsyningen af det relativt lille hjemmemarked har været en langt mindre opgave. Denne overskudsproduktion stilles nu i ikke ringe omfang til rådighed for den indenlandske industri. Selv om man også fremtidigt vil kunne regne med eksport af animalske og vegetabiliske råstoffer fra Argentina, må man se den kendsgerning i øjnene, at værdien af industriens produktion allerede i 1943 har overfløjet værdien af landbrugets produktion.

Industrialiseringsprocessen i Argentina tog sin første begyndelse allerede i forrige århundrede, og tiltog en del i styrke i årene under

¹⁾ Docent ved Handelshøjskolen, dr. phil.

Industrialiseringen i Argentina

Af Aage Aagesen¹⁾

Når man engang i fremtiden kan se tilbage på vor tidsepoke med det fulde overblik klarhed, er der næppe tvivl om, at *agrarlandenes industrialisering* vil blive betragtet som en af denne epokes allervigtigste processer. Den opdeling af verden i råstofproducerende og råstofforbrugende områder, der — som en arv fra koloniseringens tidsalder — har rødder i industrikulturens første tid, er i dag genstand for en gennemgribende udjævning, hvis konsekvenser allerede har medført, og fremover i endnu stærkere grad vil medføre, dybtgående ændringer i landenes økonomi, produktion, handel, transporter og sociale og politiske forhold.

Argentina er et af de lande, hvor denne ændring i produktionens struktur netop i disse år forløber med størst effekt. Omstillingen af Argentina fra et ensidigt agrarland til et agrar- og industriland, betyder imidlertid en uhyre kraftanstrengelse for landets økonomi, og det er derfor med den største agtpågivenhed, at man verden over følger denne proces, hvad enten det så er for at lære af udviklingens forløb, eller for i tide at imødegå dens virkninger.

Produktionen i det argentinske landbrug udgør en solid råstofbasis for mange industrier, der arbejder med vegetabiliske og animalske råvarer. Landbrugsproduktionen har op til vor tid først og fremmest været lagt an på eksport til Europa, mens forsyningen af det relativt lille hjemmemarked har været en langt mindre opgave. Denne overskudsproduktion stilles nu i ikke ringe omfang til rådighed for den indenlandske industri. Selv om man også fremtidigt vil kunne regne med eksport af animalske og vegetabiliske råstoffer fra Argentina, må man se den kendsgerning i øjnene, at værdien af industriens produktion allerede i 1943 har overfløjet værdien af landbrugets produktion.

Industrialiseringsprocessen i Argentina tog sin første begyndelse allerede i forrige århundrede, og tiltog en del i styrke i årene under

¹⁾ Docent ved Handelshøjskolen, dr. phil.

og efter den første verdenskrig. Disse første industrier arbejdede ganske overvejende med råstoffer fra landbruget, og deres marked lå først og fremmest i de oversøiske aftagerlande. Statistiken fra denne tid er ikke altfor god, men det kan nævnes, at ved industritællingen i 1914 var der i Argentina 48.779 industrielle virksomheder med ialt 410.201 beskæftigede. Den investerede kapital var 1,79 milliard pesos moneda/nacional, værdien af anvendte råstoffer 1,09 milliard pesos m/n, og af industrivarerne 1,86 milliard pesos m/n. Vigtigste industri var slagteriindustrien, næstvigtigste mølleriindustrien. Levnedsmiddelindustrien rådede ialt over 39 % af de industrielle virksomheder med 43 % af den investerede kapital, for bygningsindustrien var de tilsvarende tal 18 % og 12 %, for tekstilindustrien 15 % og 6 %, og for metalindustrien 7 % og 6 %. I 1927 blev værdien af de anvendte råstoffer anslået til 1,62 milliard pesos m/n, og værdiforøgelsen ved den industrielle forarbejdning til 1,27 milliard pesos m/n.

Foruden mangelen på energistoffer og visse, især mineralske råstoffer var mangelen på kapital et alvorligt handicap for udviklingen af den argentinske industri. Denne blev fra begyndelsen væsentligst anlagt for engelsk kapital, men i 1930'erne gjorde US-amerikansk kapital indflydelse sig stadig stærkere gældende, uden at det dog lykkedes den at tilføje de engelske interesser alvorligere slag.

Verdenskrisen efter 1929 skabte først vanskelige tider også for Argentinas industri, idet de udenlandske markeder svigtede. Men dernæst kom Argentina med i den udvikling henimod et så fuldstændigt autarki som muligt, der kom til at præge verden i de følgende år. Den industrielle udvikling fik nu i hjemmemarkedets forsyning et nyt formål ved siden af det gamle: at forarbejde landbrugsvarer til eksport. Men hjemmemarkedets behov var et andet og et mere alsidigt end de europæiske importlandes marked for argentinske industrivarer. I den sidste del af mellemkrigstiden og under den delvise, tvungne afspærring under 2. verdenskrig udvikledes følgelig i Argentina en mangesidig industri, der i første række tilsigtede at gøre landet uafhængigt af import af industrivarer fra Europa og U.S.A.

De statistiske oplysninger fra denne periode er ikke udtømmende, og visse opgivelser er indbyrdes modstridende. Ved industritællingen 31. oktober 1935 var der 40.613 industrielle virksomheder med ialt 526.495 ansatte, heraf 468.679 som arbejdere (med en samlet løn på 550 mill. pesos m/n). Industriens samlede årlige produktion havde en værdi af 3,46 milliard pesos m/n. Kun 36 fabrikker beskæftigede over 1.000 arbejdere. Levnedsmiddelindustrien rådede nu kun over

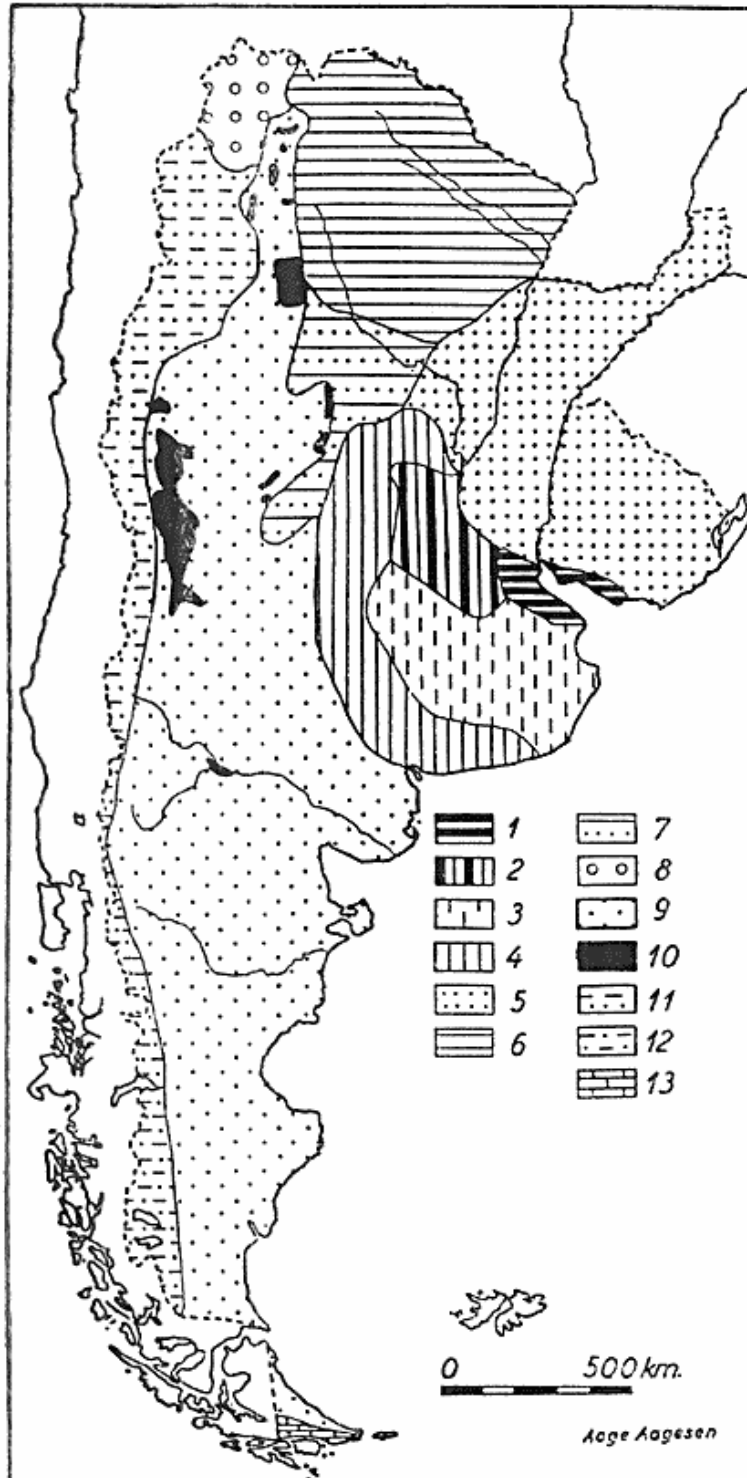

Fig. 1. Erhvervsgeografiske provinser i Argentina og Uruguay.

1. La Platas mundingsområde, intensiv kvægavl med mejeribrug, nogen svineavl, specialiseret agerbrug og veludviklet industri.

2. Græssteppe (pampas) med majs og olieør som vigtigste kulturplanter, desuden hvede og alfalfa. Nogen kvægavl og svineavl.

3. Græssteppe (pampas) med ekstensiv kvægavl og fåreavl samt nogen hvedeproduktion.

4. Græssteppe (pampas) med hvede som vigtigste kulturplante, desuden alfalfa, majs og olieør. Nogen kvægavl.

5. Område med overvejende græssteppe med ekstensiv kvægavl og fåreavl. Ringe agerbrug, mod nord noget skovbrug.

6. Subtropisk savanne (Chacoområdet) med nogen ekstensiv kvægavl, skovbrug og agerbrug. Quebracho, maté, bomuld, tobak o. a.

7. Subtropisk savanne med ekstensiv kvægavl.

8. Bjergområde med højsletter. Overvejende busksteppe og puna (højfjeldsregion) med ekstensiv kvægavl og primitivt agerbrug.

9. Buskstepper i subtropisk og tempereret zone. Ekstensiv kvægavl og fåreavl.

10. Kunstvandingsområder i subtropisk busksteppe. Alfalfa, sukkerrør, bomuld, frugter, vin.

11. Subtropisk bjergregion med busksteppe eller tørkeprægede skove. Nogen ekstensiv kvægavl.

12. Tempereret bjergregion med en del lavkov. Lidt ekstensiv kvægavl

29 % af de industrielle virksomheder, tekstilindustrien og maskinindustrien hver over 12 %, den øvrige metalindustri over 9 %, og trævareindustrien over 10 %. I 1941 var antallet af industrielle virksomheder vokset til 57.940 med 852.154 arbejdere med en samlet løn på 1,28 milliard pesos m/n. Industriproduktionen havde en samlet værdi af 6,34 milliard pesos m/n, og de forbrugte råvarer blev opgjort til 3,85 milliard pesos m/n. Antallet af virksomheder med over 1.000 arbejdere var vokset til 53.

Efterkrigstidens industrielle udvikling har været behersket af *præsident Perons femårsplan*, et uhyre lovkompleks bestående af 27 love om udbygning, nationalisering og industrialisering af landets erhvervsliv og forsvar. Denne plan blev vedtaget af kongressen i oktober 1946 og skulle gennemføres fra 1947 til 1951. I 1949 blev gennemført en ændring i retning af at fremme landbrugets mekanisering.

Det er ikke her hensigten at redegøre for enkeltheder i dette lovkompleks, der spænder over alle vigtige områder af erhvervs- og samfundslivet. Det skal blot her omtales, at femårsplanen lagde den største vægt på udbygning af energikilderne, af transportvæsenet og af befolkningens sociale sikkerhed, alt sammen nøgleproblemer for et land, der gennemløber en industrialiseringsproces, og i ganske særlig grad for Argentina, hvor de store afstande, landets fattigdom på kul, og den store standsforskel gjorde netop disse problemer særlig vitale.

En så omfattende udvidelse af landets produktionskapacitet, som her var planlagt, måtte nødvendigvis støde på forskellige vanskeligheder. Blandt disse var problemet om arbejdskraftens kvantitative og kvalitative tilstrækkelighed. Femårsplanen indeholdt derfor en lov om at fremme og samtidig regulere immigrationen, og efterkrigstidens indvandring til Argentina har da også først og fremmest været baseret på overenskomster mellem Argentina og de stater, der afgav menneskematerialet.

I femåret 1946—50 incl. var der et samlet overskud af indrejser til Argentina på 505.113 personer, hvoraf de 455.250 i 1948—50 incl. Argentinsk migrationsstatistik regner imidlertid kun sådanne folk for egentlige immigranter, som ankommer med skib på 2. eller 3. klasse fra oversøiske lande. Med denne begrænsning bliver indvandringsoverskuddet 1946—50 384.578, hvoraf ikke mindre end 63,0 % italienere, 23,0 % spaniere, 3,3 % polakker, 2,4 % jugoslaver og 1,6 % tyskere. Af de 174.998 erhvervsaktive immigranter i denne periode var de fleste landmænd (37 %) eller landbrugsarbejdere (17 %), men størstedelen af resten antagelig ca. 35 % var håndværkere eller fag-

lærte arbejdere. Den nye arbejdskraft fremskaffes altså ganske overvejende fra europæiske områder med samme eller nærbeslægtet sprog, således at immigranterne hurtigt og uden større overgangsvanskeligheder går op i det argentinske folk. Og samtidig favoriseres indvandring af faglært arbejdskraft til industrien. Et interessant træk i efterkrigstidens industrialisering er den organiserede overflytning af fabriker med hele deres tilhørende personale til Argentina fra europæiske lande, fremfor alt fra Italien. Indtil november 1949 var således 107 fabriker med 25.000 faglærte arbejdere overflyttet til Argentina, heraf 31 virksomheder indenfor metalindustrien, 27 indenfor bygningsindustrien og 12 indenfor tekstilindustrien.

Som en nødvendig forudsætning for industrialiseringen foregår en intens udbygning af kraftforsyningen.

Kul findes i de andine provinser, specielt i Cordillere-regionen af Patagonien, og enkelte andre steder i Patagonien (se kort nr. 2). Om ressourcernes størrelse foreligger ingen opgørelse, men de er ikke betydelige. Kvaliteten er nogenlunde god, men lejerne ligger for størstedelen ugunstigt for transport. Argentina er derfor henvist til at dække sit kulforbrug ved import, hovedsagelig fra Storbritannien, mens den indenlandske produktion, der først begyndte under den 2. verdenskrigs afspærring, kun dækker ca. 2 % af forbruget. Kulfragterne fra Europa er dog, trods den lange distance, relativt lave, en naturlig følge af det forhold, at transporterne fra Sydamerika til Europa er 4—5 gange så store som transporterne den modsatte vej. En oversigt over kulproduktionen og -importen fremgår af tabel 1.

Tabel 1.		
	Kulproduktion	Kulimport
Gennemsnit		
1936—39	—	2.930.000 t
1946	3.100 t	1.144.400 -
1947	14.200 -	1.214.600 -
1948	17.500 -	2.117.200 -
1949	17.900 -	1.340.800 -
1950	26.100 -	1.447.100 -

Det samlede kulforbrug er således nu kun ca. halvt så stort som før krigen. Næsten hele forbruget ligger i og omkring Buenos Aires.

Mineralolie forekommer i betydelige mængder omkring Comodoro Rivadavia i Chubut-territoret i Patagonien. Andre vigtige oliefelter,

hvor udnyttelsen er af nyere dato, findes i det andine forland ved Tupungato i provinsen Mendoza, og ved Plaza Huincul i territoriet Neuquén. Mindre forekomster findes i den andine region ved Tartagal i provinsen Salta, og ved kystbyen Caleta Olivia i territoriet Santa Cruz i Sydpatagonien. Tabel 2 viser Argentinas produktion og import af mineralolier.

	Produktion	Import
Gennemsnit		
1936—39	2.737.500 m ³	1.871.000 m ³
Gennemsnit		
1940—42	3.623.000 »	1.024.000 »
Gennemsnit		
1943—45	3.816.000 »	468.000 »
1946	3.307.221 »	3.594.500 »
1947	3.473.267 »	4.169.700 »
1948	3.692.493 »	5.055.500 »
1949	3.591.300 »	4.551.500 »
1950	3.730.000 »	5.773.900 »

Mens produktionen har ligget i samme størrelsesorden siden 1940, har importen svinget overordentlig meget.

Afspærringen under 2. verdenskrig medførte en væsentlig nedgang i importen og, som delvis kompensation, nogen forøgelse af den indenlandske produktion (topåret 1943: 3.948.000 m³). Efter krigen har produktionen ligget nogenlunde fast med svagt stigende tendens, mens importen, under indflydelse af industrialiseringen, er tiltaget stærkt.

Fra de enkelte oliefelter produceredes i 1947 følgende kvantiteter:

	produktion	heraf		%
		statslejer	private	
Chubut (Rivadavia)	2.376.949 m ³	61,3%	38,7%	68,4
Santa Cruz (C. Olivia) ..	120.674 »	100,0%	0,0%	3,5
Neuquén (Pl. Huincul) ..	368.988 »	87,2%	12,8%	10,6
Salta (Tartagal)	153.548 »	48,8%	51,2%	4,4
Mendoza (Tupungato) ..	454.108 »	99,7%	0,3%	13,1
				100,0

Fra de absolut vigtigste felter, ved Comodoro Rivadavia, transporteres olie med tankskibe til det store statsraffinaderi udenfor byen

La Plata. Herfra er en olieledning til Buenos Aires under bygning. Ialt findes 19 olieraffinaderier, der også behandler den importerede olie og biprodukterne. Olieindustrien beskæftigede i 1950 11.064 arbejdere.

I forbindelse med olieproduktionen fremkommer også *naturgas*, som spiller en stor rolle som energikilde. I 1948 frembragtes 606.300.000 m³. Fra det dominerende naturgas-område, ved Comodoro Rivadavia, fører nu en i december 1949 fuldført, 1604 km lang rørledning (*gasoducto*) naturgassen til Buenos Aires, forsynende bl. a. Bahia Blanca på vejen. Denne rørledning har en kapacitet på 945.000 m³ i døgnet.

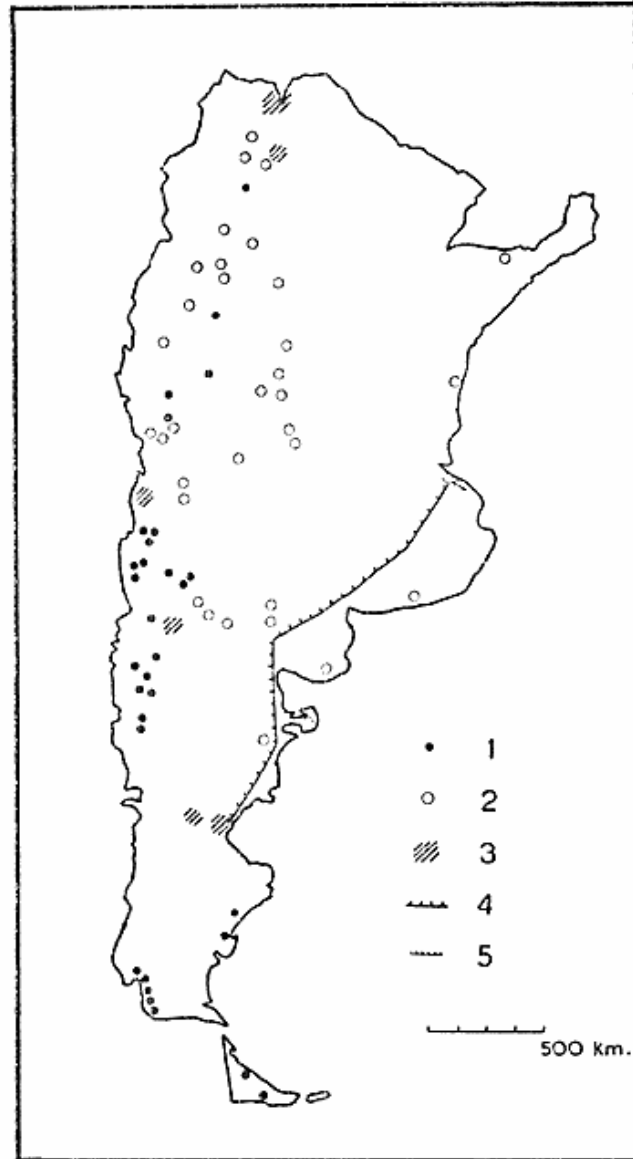
Argentinas potentielle *vandkraft* anslås til 5.400.000 HK. De største kraftreserver findes i den regnrige, nordligste del, fremfor alt ved Iguassú-faldene i Rio Alto Paraná, på grænsen mellem Brasilien og territoriet Misiones i Argentina. Ligesom de store fald ved Salto Grande og Apipe ligger Iguassú imidlertid langt fra forbrugscentrene og udgør en reserve for fremtiden. Andre vandkraftrige egne findes i Andes-regionen, hvor den ringe nedbør og dermed vandføring visse steder kompenseres af den store faldhøjde. Østpå, ved de store konsumcentre, hvor også nedbøren er rigeligere, forårsager de vide flodsletter mangel på vandkraft.

Stort set ligger altså Argentinas vandkraft uheldigt for forbrugscentrene. Af en installeret kapacitet på 1.400.000 kw er således kun 45.000 kw hydroelektrisk, resten termisk. De største hydroelektriske anlæg ligger ved Rio Primero i provinsen Córdoba, ved Rio Mendoza og Zañjon i provinsen Mendoza, samt ved Tucumán. Der foregår dog nu en omfattende udbygning af vandkraften i Andesforlandet, især i provinserne Catamarca, Córdoba og Mendoza samt i territoriet Rio Negro. Der er planlagt 74 storcentraler med en total kapacitet på godt 5.000.000 kw.

Argentinas *elektricitetsproduktion* viser en jævnt voksende kurve. Fra 2,4 milliarder kwh i 1940 steg produktionen under krigsårene til 2,8 milliarder i 1945. I efterkrigsårene accelereredes denne stigning: 3,3 milliarder kwh i 1947, og 4,4 milliarder kwh i 1949.

Argentinas vigtigste industrigruppe er *levnedsmiddelindustrien*, som tidligere hovedsageligt har produceret med eksport for øje, men som nu i første række forsyner det hurtigt voksende hjemmemarked. Vigtigst er her *kødindustrien*, hvor især de store *frigorificos* (slakterier forsynet med køleanlæg) spiller en afgørende rolle. Produktionen fremgår af tabel 4.

- 1 Kulleje.
- 2 Vandkraftanlæg
- 3 Oliefelt
- 4 Gasledning (gasoducto)
- 5 Olieledning (oleoducto)

Aa. Aa.

Fig. 2. Energikilder i Argentina

Tabel 4. *Hornkvæg*: Bestand: 45 mill. stk. (1949).

Antal kontrollerede slagtninger	Kødproduktion i 1000 t			
	total	til eksport	til hjemmemarked	
1946	3.918.100	856,8	442,9	398,5
1947	5.211.900	1.165,1	643,0	500,6
1948	4.724.800	1.029,5	471,5	540,3
1949	4.695.800	1.027,5	467,1	545,0
1950	4.789.800	990,5	429,9	543,0

Får: Bestand: 45 mill. stk. (1949).

1946	10.124.500	185,0	162,8	21,8
1947	10.941.900	201,8	176,5	24,8
1948	7.412.600	134,4	107,7	26,3
1949	5.998.600	109,7	84,9	24,7
1950	3.855.300	69,2	47,7	21,2

Svin: Bestand: 3 mill. stk. (1947).

1946	2.213.800	164,9	71,4	88,6
1947	901.000	87,4	25,4	59,3
1948	1.121.700	108,9	27,4	78,8
1949	1.486.700	138,7	31,9	103,4
1950	1.455.200	125,2	27,2	95,1

Tabellen viser kun de slagtninger, der foregår på frigorificos og andre slagterier. Hertil må lægges lokale slagtninger på haciendas, hvilket vil forhøje de anførte tal med ca. 15 %. Foruden til eksport og til hjemmemarkedet går mindre kødmængder til industrielt brug og til destruktions.

Mens hjemmemarkedets forbrug ligger nogenlunde fast, med en svagt stigende tendens, viser produktionen til eksport et skiftende billede, der genspejler den handelspolitiske uro, som karakteriserer efterkrigstiden i Argentina. Slagtningerne af får falder stærkt, men faldet rammer udelukkende eksporten, der aftager 70 %. Pro persona har Argentina verdens største kødforbrug pr. indbygger, godt 96 kg årlig (1945). Normalt går ca. 80 % af eksporten til Storbritannien.

Af eksporten kommer (1950) omtrent 44 % i handelen som refrigeret kød, og godt 25 % som frosset kød. Konservesindustrien er nu så betydelig, at over 21 % af kødeksporten — efter vægt (ca. 36 % efter værdi) — nu falder på konserves, med »corned beef« som vigtigste produkt.

Kødindustrien er især koncentreret i Stor-Buenos Aires, fremfor alt i forstaden Avellaneda, hvor de største frigorificos findes. Her findes også verdens største frigorifico med en kapacitet på 5.000 stk. hornkvæg og 10.000 får daglig. Ialt havde byen og provinsen Buenos Aires i 1941 33.908 arbejdere i kødindustrien, 76 % af tallet for hele Argentina.

Mølleriindustrien er blandt landets vigtigste. Argentina har normalt en hvedeeksport, der i kvantitet kun står tilbage for Canadas. Ganske vist varierer hvedehøsten — og dermed eksporten — yderst stærkt fra år til år, især af klimatologiske og økonomiske årsager. I 1941 var der 256 møllier med en samlet årlig kapacitet på ca. 2,1

mill. t hvedemel (af 2,9 mill. t hvede), mens den årlige produktion anføres til gennemsnitlig 1,5 mill. t hvedemel. Og i de følgende år opgives produktionen ligeledes til omkring 1,5 mill. t. For efterkrigsårene viser tabel 5 beskæftigelsen og produktionen i mølleriindustrien samt eksporten af hvedemel.

Tabel 5.

	Antal arbejdere	Hvedemel- og gryn	
		Produktion	Eksport
1946	6.620	1.802.700 t	327.000 t
1947	6.530	1.900.300 -	514.100 -
1948	6.678	1.965.200 -	443.500 -
1949	7.166	1 865.700 -	275.800 t
1950	7.405	1.971.300 -	254.600 -

Produktionen og beskæftigelsen viser en noget stigende tendens, mens eksporten varierer stærkt. Eksporten af hvedemel er vokset fra ca. 90.000 t årlig i de sidste mellemkrigsår (180.000 t i 1945), og forsyner i første række det brasilianske marked. Mølleriindustrien er særlig knyttet til de store hvedeeksporthavne.

Mejeribrug spiller en væsentlig rolle i en zone omkring Buenos Aires og i en del lokale centrer, hvor kvægavlen har en delvis intensiv karakter. Man regner med, at omkring 3 mill. køer malkes for at forsyne markedet med mælk og mælkeprodukter.

Tabel 6. *Produktion (a) og eksport (b) af mælkeprodukter.*

	Smør		Ost		Kasein	
	a	b	a	b	a	b
1946	50.656 t	26 %	94.418 t	17 %	32.739 t	102 %
1947	51.121 -	29 -	83.334 -	12 -	34.454 -	82 -
1948	42.064 -	27 -	88.984 -	17 -	27.375 -	111 -
1949	38.982 -	1 -	98.983 -	9 -	25.177 -	96 -
1950	45.255 -	20 -	96.756 -	6 -	29.576 -	96 -

Mens kaseinproduktionen praktisk talt udelukkende er bestemt til eksport, produceres smør og ost i første række for hjemmemarkedet, og eksporten er faldende. Takket være klimaet og de på Pampaen voksende græsarter er kvaliteten af de frembragte mejeriprodukter særdeles god. Af smørproduktionen falder ca. 41 % på byen og provinsen Buenos Aires, og 30 % på provinsen Santa Fé. For ost og kasein er provinsen Buenos Aires' overvægt noget mere udtalt.

Endvidere producerer Argentina mælkepulver (4.481 t i 1944) og kondenseret mælk (5.091 t i 1944).

Sukkerindustrien er hovedindustrien mange steder i de nordlige provinser, fremfor alt i Tucumán. Sukkerrøret, der kun trives i det nordligste Argentina, dyrkes på 2.500 km². Produktionen af rørsukker var i 1936—38 gennemsnitlig 420.000 t, i 1946—48 var produktionen steget til gennemsnitlig 601.000 t, i 1949 og 1950 frembragtes henholdsvis 548.800 t og 613.100 t. Argentinas forbrug opgøres nu til 576.000 t årlig mod 450.000 t i 1945, og landet er således selvforsynende med sukker, medens der er stor told på importeret sukker. Af de 37 sukkerfabrikker ligger de 26 i provinsen Tucumán, resten hovedsagelig i Jujuy og Salta.

Af sukkerindustriens udløbere bør fremhæves *alkoholindustrien*. Denne fremstillede på 30 fabrikker i 1950 68,4 mill. liter alkohol af melle, 12,2 mill. l af korn, og 6,0 mill. l af vin. Sukkerindustrien og dens udløbere beskæftiger ialt ca. 100.000 arbejdere.

Tobaksindustrien arbejder hovedsagelig med indenlandsk tobak, især fra provinserne Corrientes og Salta samt territoriet Misiones. I 1950 var 62 % af den forarbejdede tobak af argentinsk oprindelse, mod 64 % i 1945. Argentina har verdens 4. største tobaksforbrug pr. indb., ca. 1,5 gram pr. dag, og mørke sorter er foretrukne. Tobaksindustrien beskæftiger (1950) 10.600 arbejdere på 144 virksomheder. Vigtigst er cigaretindustrien, der 1950 producerede 19.478 t cigaretter, heraf 13.142 t af mørk tobak.

Vinindustrien, der ligesom sukkerindustrien er udpræget råstoforienteret, har sine centre i Mendoza, San Juan og Rio Negro. Af egentlige vine produceredes 12.503.000 hl i 1950, der var rekordår. I gennemsnit for 1946—49 var produktionen 10.380.000 hl. Hertil kommer en produktion af Vermouth o. l. på ca. 1.000.000 hl. Argentinas årlige forbrug af vine er ca. 9.000.000 hl.

Bryggeriindustrien dækker landets behov af øl. Der findes 21 bryggerier, af hvilke det største (som samtidig er Sydamerikas største) ligger i Quilmes, en forstad til Buenos Aires. Bryggeriindustrien, der beskæftiger godt 8.200 mand, producerer 3.833.500 hl øl (1950).

Frugtkonservesindustrien arbejder især med frugter og grøntsager fra det betydelige dyrkningsområde i Rio Paraná's delta, nær Buenos Aires. Foruden konserveret og henkogt frugt og grøntsager fremstilles saft, tørrede frugter, cider (109.000 hl) o. l. Denne industri, der er stærkt voksende, dækker hjemmemarkedet.

Den *vegetabiliske olieindustri* har gennemløbet en voldsom udvikling i de sidste 10 år. Olieindustrien har sæde såvel i Buenos Airesområdet som i de lokale industricentre, der er under udvikling i

landets centrale og nordlige provinser. Antallet af virksomheder steg fra 70 i 1943 til 157 i 1947, mens produktionen voksede fra 396.385 t olie netto i 1943 til 487.469 t i 1947. Fordelt på de vigtigste olieplanter viser produktionen følgende udvikling.

Tabel 7

Vegetabiliske olier	Produktion i tons	
	1943	1947
Hørfrøolie (linolie)	230.365	262.550
Solsikkefrøolie	123.075	168.445
Jordnøolie	5.681	27.759
Bomuldsfrøolie	23.716	13.760
Olivenolie	709	1.318
Rapsolie o. l.	8.759	8.421
Tungolie	812	1.412
Vortemælkolie	837	772
Andre vegetabiliske olier	2.431	3.032

Hørfrøproduktionen foregår væsentlig i provinsen Santa Fé og nu også i den sydligste del af provinsen Buenos Aires. Før den 2. verdenskrig blev langt den største del af produktionen eksporteret som hørfrø, og Argentina var da ikke blot verdens største producent, men også verdens største eksportør af hørfrø. I gennemsnit for 1937—39 producerede Argentina således 1.698.300 t hørfrø og eksporterede 1.444.600 t. I årene 1946—50 blev hørfrøeksporten suspenderet af hensyn til den indenlandske industri, og eksporten blev nu linolie (213.500 t i 1947) og hørfrøkager. I de allersidste år har linolieproduktionen vist en nedadgående tendens: 213.400 t i 1948, 150.600 t i 1949, og 147.700 t i 1950.

Solsikkefrøolien er den mest anvendte spiseolie på det indenlandske marked, der i 1947 forbrugte 2/3 af produktionen. Tungolieproduktionen har centrum i Misiones, og olivenolieproduktionen i Mendoza.

En vigtig udløber af olieindustrien er *sæbeindustrien*, der beskæftiger 4.000 arbejdere, hvorimod *margarineindustrien* ikke har større betydning.

Quebrachoindustrien fremstiller garvestof af quebracho-træ, der er vildtvoksende i Chaco-området i det nordligste Argentina. Der fremstilles ekstrakt af det opløselige garvestof på 18 fabrikker, hvoraf de fleste ligger i Chaco-territoret. Grundet på quebrachotræets langsomme vækst er en hurtig udvidelse af produktionen ikke mulig. I efterkrigstiden viser produktionen en faldende kurve, fra 276.500 t i 1946 til 155.000 t i 1950. Eksporten er faldet fra 207.300 t i 1946 til

96.100 t i 1949. Garvestof udvindes nu også af andre træarter, således af guayacán og urunday (1.200 t i 1949).

Tekstilindustrien er baseret på de indenlandske tekstilråstoffer, uld og bomuld. Hertil kommer en mindre produktion af kunstfibre m. m. I 1950 beskæftigede tekstilindustrien ialt 132.600 arbejdere (122.900 i 1947) på 599 fabriker, og den er således efter levnedsmiddelindustrien den vigtigste industrigruppe. Tekstilindustrien er ganske overvejende koncentreret i Buenos Aires-området.

Af landets bomuldsproduktion (98.500 t i 1948—49) anvender den argentinske *bomuldsindustri* ca. 88.000 t. Der var 35 bomuldsspindrier i 1950 (22 i 1946) med ialt 463.735 spindler (370.000 i 1946) og med en samlet produktion på 75.576 t garn, og 77 bomuldsvæverier med en produktion på 24.700 t stof. Bomuldsindustrien dækker nu ca. 90 % af det indenlandske forbrug, mod 40 % i 1945.

Uldindustrien forbruger årligt ca. 30.000 t uld, hvilket er knap 1/6 af landets produktion, og bortset fra en lille import af særlige garnkvaliteter, omkr. 1.500 t årligt, dækker den det indenlandske behov. I 1946 produceredes 19.995 t uldvarer.

Trikotageindustrien omfatter 161 fabriker og dækker helt det indenlandske behov. Vigtigst er her strømpefabrikationen, der på 135 fabriker beskæftiger 9.500 arbejdere og producerer 70.454.000 par strømper (1950; i 1946 65.235.000 par), hvilket giver et overskud til eksport.

Kunstsilkeindustrien producerer ca. 7.000 t garn og dækker ca. 4/5 af behovet. En *naturesilkeindustri* er under udvikling i forbindelse med store nyplantninger af morbærtræer i Córdoba, Mendoza, Buenos Aires og Tucumán. En *jutevareindustri* på importeret jute producerer især sække. Argentinas sækkeproduktion 1950 var 124.000.000 stk.

Konfektionsindustrien, der beskæftiger 52.800 arbejdere (1950), er ganske overvejende koncentreret i Buenos Aires. Herunder er fremstilling af hatte og lærredssko af nogen betydning. Kun 1.150 af de beskæftigede i denne industri er knyttet til stormagasinerne.

Læderindustrien, også hovedsagelig i Buenos Aires, beskæftiger ialt 37.600 arbejdere (1950). Vigtigst er *skotøjsindustrien*, der beskæftiger 21.283 mand og i 1950 producerede 14.699.000 par sko (17.711.000 par i 1946). Kvaliteterne er gode, og Argentina eksporterer normalt en mindre del af produktionen, ca. 400.000 par årligt.

Skove dækker ca. 32 % af Argentinas areal, og især de subtropiske skove i de nordlige provinser er genstand for udnyttelse. Den egentlige *træindustri*, der beskæftiger 73.400 mand, omfatter dels møbelproduktion (22 % af de beskæftigede), emballage (9 %), tønder o. l.

(1 %) og andre former for finere forarbejdning, dels almindelig savværksindustri og fremstilling af sveller, planker og bjælker, samt den for Argentina ret vigtige fremstilling af trækul og harpiks. De store plantninger af eucalyptustræer, som er foretaget mange steder i landet, er på grund af træernes løse ved ikke anvendelige som industri-råstof i træindustrien.

Papirmasseindustrien fremstiller (1950) 29.347 t cellulose og 8.691 t træslib, hvilket ingenlunde dækker landets forbrug. 1950 indførtes således 70.434 t papirmasse til papirproduktion. *Papirindustrien* producerede 135.421 t papir i 1950 (100.562 t i 1946), hvortil kom 64.335 t pap (46.191 t i 1946), men denne kan heller ikke dække behovet. Af en samlet papirimport på 140.186 t i 1950 udgjorde avispapir de 72,2 % (for 1946 var de tilsvarende tal 183.554 t og 77,7 %). Papirindustrien er således i vækst, men hovedsageligt på importerede råstoffer, der dog, som følge af den tidligere omtalte skævhed i transporterne mellem Europa og Sydamerika, bringes frem for en relativt ringe fragt. Det er ejendommeligt, at netop avispapir, der dårligst kan bære transportomkostningerne, udgør hovedmassen af papirimporten.

En interessant udløber af trævareindustrien er *tændstikindustrien*, der fremstiller tændstikker af papir. Produktionen, der har været ret konstant de seneste år, androg 1950 34,4 milliarder stk. Man søger ved plantning af populus-arter at skabe basis for en fremstilling af træ-tændstikker.

Gummiindustrien beskæftiger ca. 10.000 mand og fremstiller især gummifodtøj og automobilgummi, men kan langt fra dække behovet.

Argentinas ringe malmressourcer har virket stærkt hæmmende på udviklingen af *metalindustrierne*. Mangelen på kul i selve landet forstærker denne virkning. På den anden side giver den tidligere omtalte ret lave fragt på kul fra Europa mulighed for at etablere disse ofte stærkt kulforbrugende industrier ved eller nær de havne, hvortil kulene kommer frem. Malmressourcerne ligger imidlertid gennemgående ret fjernt fra disse havne.

Argentinas eneste producerende *jernmalmleje* ligger ved Zapla i provinsen Jujuy, godt 1700 km ad jernbane fra Buenos Aires. I dette felt opgøres ressourcerne groft til 100 mill. t. Der finder en udsmelting sted ved minefeltet ved hjælp af trækul; produktionen er her 18.000 t råjern årligt, af god kvalitet. Der er planlagt et nyt højovnsanlæg i havnebyen San Nicolas ved Rio Paraná, der skal arbejde med koks. Derimod kan Argentina fremstille stål af affaldsjern (scrap), og produktionen heraf er på ca. 175.000 t årlig.

Argentinas import af jern og stål samt halefabrikate heraf var i

1950 ikke mindre end 1.040.000 t, og landets egenproduktion er således kun ca. 15½ % af forbruget. Yderligere må her regnes med en stærkt svingende import af maskiner, transportmidler og andre færdigvarer, der væsentligst indeholder jern.

I den andine randzone findes en række malmlejer, der delvis udnyttes. Kobberlejer findes således i Puna de Atacama, San Antonio de los Cobres og i Salta-provinsen samt i Capillitas-området i Catamarca. Produktionen er dog endnu ret ringe. Det samme gælder manganmalmen, der findes i Córdoba, Santiago del Estero og Tucumán-provinsene. Langt større er produktionen af blymalm (32.339 t i 1950) og zinkmalm (24.726 t i 1950), og desuden må nævnes wolframproduktionen i Córdoba, Catamarca og San Luis (ca. 970 t årlig), tinproduktionen ved Pirquitas i Jujuy (ca. 850 t årlig), og mindre produktioner af sølv og vanadium. Af de mineraler, der ikke er malme, udvindes svovl (7.785 t i 1950, aftagende produktion) flere steder, asbest og talk ligeså. Salt udvindes fra et stort antal saliner og saltsøer i busksteppen i det mellemste Argentina, især i Córdoba, Pampa, ved Salinas Grandes i Jujuy og i den sydvestlige del af provinsen Buenos Aires. Bor udvindes i Puna de Atacama, og antimon i provinserne Rioja og Jujuy. En særlig interesse knytter sig i dag til det nyopdagede uranleje i Andesforlandet, ikke langt sydvest for byen Mendoza, hvor produktion er påbegyndt. Endelig må nævnes produktionen af bygningssten, der især spiller en rolle langs randene af La Plata-sletterne, der fuldstændig mangler natursten. Buenos Aires forsynes således især fra stenbrud nær Tandil, 500 km syd for byen, og fra Melagüeño-kalkstensbrudene i Córdoba.

Trods disse ressourcer, der dog oftest ligger ugunstigt i forhold til industricentrene og markedet, er den argentinske metalindustri for en meget stor del afhængig af import af råmetaller og halvfabrikata. Af elektrolytkobber importeres således (gennemsnit for 1946—50) 8.050 t, hvortil kommer kobberlegeringer m. m. ca. 3.400 t. For aluminium er det tilsvarende tal 8.800 t, for tin 910 t, for bly 9.000 t, og for zink 11.600 t.

Metalindustrierne har i efterkrigstiden øget deres produktion væsentligt. Produkterne spænder fra skruer til komplicerede maskiner. En særlig specialitet er kunstsmedede varer. Blikvareindustrien, herunder fremstilling af konservesdåser, kobbervareindustrien og køkkenudstyr-fremstillingen beskæftiger hver 5—10.000 mand. *Skibsbygningsindustrien*, især i Buenos Aires, beskæftigede i 1946 9.343 mand, i 1950 7.838. Endvidere må nævnes samlefabriker for automo-

1. Industriel zone
 2. Zone med spredt industri
 3. Vigtig industriby
- A Buenos Aires
B La Plata
C Rosario
D Santa Fé
E Córdoba
F Tucumán
G Salta
H Mendoza
I Bahía Blanca
J Comodoro Rivadavia
K Corrientes

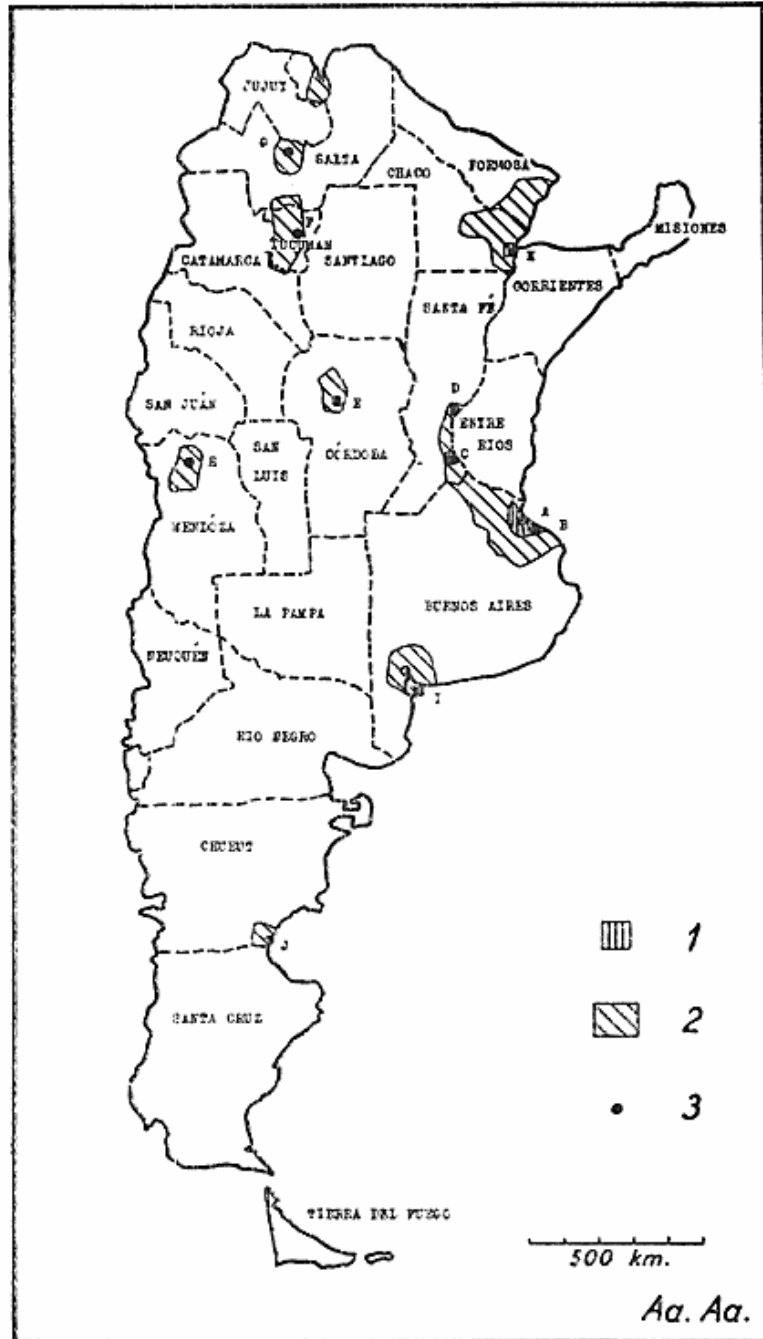

Fig. 3. Industricentrer i Argentina

biler og karosserifremstillingen. Hverken den egentlige metalindustri eller transportmiddelindustrien er dog blot tilnærmelsesvis i stand til at dække behovet.

Det samme gælder den *elektrotekniske industri*, der imidlertid viser meget betydelig fremgang efter krigen. Således fremstillede Argentina i 1950 66.824 elektriske motorer mod 17.833 i 1946. Produktionen af elektriske batterier steg i samme tidsrum fra 10,7 mill. stk. til 30,4 mill., mens importen i samme tidsrum faldt 90 %. Af elektriske pærer producerede Argentina i 1950 18,2 mill. stk., hvilket er 13 % mere end i 1946, men alligevel kun 27 % af forbruget (efter værdi). Fremstillingen af elektriske isskabe forøgedes fra 6.967 stk. i 1946 til 28.468 stk. i 1950, mens importen de samme år var henholdsvis 2.946 og 2.095 stk.

Cementindustrien viser også en voksende produktion. I 1940 fremstilledes 1.048.700 t portland cement, i 1946 1.140.500 t, og i 1950 1.552.700 t. Importen er stærkt svingende (topår 1948: 332.000 t), men den indenlandske produktion kan nu næsten dække behovet. Cementindustrien er koncentreret i Buenos Aires-området og i provinserne Córdoba, Mendoza, Entre Rios, Salta og Santiago del Estero.

Glasindustrien, der ligeledes er i fremgang, er i stand til at eksportere visse varer, især kunstgenstande. Derimod foregår stadig en betydelig import af andre glasvarer.

Teglværksindustrien frembringer årligt 60—77 mill. brændte sten, hvortil kommer lokal fremstilling af ubrændte sten. *Bygningsindustrierne* er i det hele taget betydningsfulde, en naturlig følge af byernes, og især hovedstadsområdets, stærke vækst som følge af industrialiseringsprocessen og tildels immigrationen. Alene i Buenos Aires uden forstæder (Capital Federal) er i efterkrigsårene bygget 26.000—54.000 lejligheder årligt, uden at behovet herved har været tilfredsstillt.

Foruden alt det her omtalte producerer Argentina en lang række mere specielle industrivarer til det indenlandske marked. Således kan nævnes spaghetti, yerba maté-pulver, tæpper, soda og grammofonplader (gode og billige).

Som det vil fremgå af denne gennemgang af industriproduktionen i Argentina, sætter *industrialiseringsprocessen ind på alle industrigrene*. Industrialiseringen får en generel karakter, der grunder sig i en bevidst udviklingslinje hen imod et så fuldstændigt autarki, som det måtte være muligt at skabe. Denne tendens har sin psykologiske baggrund i den yderst stærke argentinske nationalfølelse, der for en stor del igen er betinget af nationens ungdom og dens historiske baggrund. Et andet væsentligt og så vel som en generel industrialiseringsud-

fra en økonomiske betragtning er en ubetinget fordel for Argentina. For mange produkter, hvortil Argentina selv producerer råvarerne, er industrialiseringen afgjort en sund og fordelagtig proces. Men industrialiseringen omfatter også fremstilling af produkter, hvortil råstofferne må købes i udlandet og transporteres 10—12.000 km til forarbejdning i relativt små virksomheder i Argentina. Produktionsomkostningerne fordyrer i mange tilfælde disse varer så meget, at det havde været billigere at importere færdigvarerne. Imod denne argumentering kan med nogen vægt fremføres, at en delvis afspærrings-situation, som f. eks. en krig, vil kunne bringe forsyningen med sådanne varer i vanskeligheder, og at det da vil være lettere at importere råstoffer end færdigvarer. Men hertil kommer så spørgsmålet om industrivarernes kvalitet. Mange argentinske industrivarer står i kvalitet ikke tilbage for tilsvarende varer fra Europa og U.S.A.; dette gælder især varer af argentinske råstoffer (smør, ost, vin, lædervarer). Men andre er kvalitetsmæssigt ringere end de varer, der kan importeres (visse tekstilvarer og metalvarer, tændstikker).

Foruden de tidligere anførte vanskeligheder for industrialiseringens gennemførelse — mangelen på visse vigtige energistoffer og råstoffer, og de lange transporter — bør endnu fremhæves det forhold, at velstand i Argentina traditionelt hviler på og udtrykkes i jordbesiddelser. En omstilling af mentaliteten har her været nødvendig og er endnu ikke fuldført.

Stærkt industrifremmende virker derimod den protektionistiske politik, som Argentinas regeringer har ført og fører. Toldafgifterne, der fastsættes ad valorem, udgør for de fleste industrivarer mellem 30 og 60 % af cif-prisen. I samme retning virker den stærke inflation, der driver kapitalerne ind i produktive investeringer, hvor anlægsomkostningerne, netop som følge af pengenes stadig dalende værdi, kan afskrives på ganske kort tid.

Industrialiseringens konsekvenser viser sig bl. a. stærkt på arbejdsmarkedet og i den indenlandske migration. Endvidere har den medført en delvis omlægning af udenrigshandelen. Her skal blot trækkes nogle hovedlinier op.

Argentinas dårligt betalte landarbejdere har i stort antal søgt over i den bedre betalende industriproduktion. I udpræget grad gælder dette landbouddommen, et fænomen, der i og for sig kendes fra alle lande, der opbygger en industri, men som her har antaget et sådant omfang, at mangelen på arbejdskraft i landbruget er blevet en yderst alvorlig fare, der har forårsaget offentlige indgreb.

Industrien er meget stærkt controlled. 41 % af industriarbej-

hederne med 43 % af de i industrien beskæftigede findes i Capital Federal, d. v. s. det centrale Buenos Aires, mens 25 % af virksomhederne med 28 % af de beskæftigede findes i provinsen Buenos Aires, ganske overvejende i Buenos Aires' forstæder. I Stor-Buenos Aires, der i 1947 havde 4.745.563 indbyggere, og som i 1951 passerede de 5 mill., og således omfatter 29,5 % af landets befolkning, findes rundt regnet 3/5 af Argentinas samlede industri. Man arbejder på en decentralisering af industrien, og for at dæmme op for tilstrømningen af arbejdskraft til Buenos Aires-området, forbydes det visse grupper af immigranter at bosætte sig her.

I udenrigshandelen viser industrialiseringens virkninger sig f. eks. derved, at eksporten af hørfrø, der før den 2. verdenskrig udgjorde ca. 3/4 af de mængder, der kom i international handel (1,8 mill. t i 1937, 1,3 mill. t i 1938) er blevet decimeret (38.000 t i 1946 og 139.000 t i 1950), mens den er blevet erstattet af olieindustriens produkter: linolie og oliekerer — eksporten af linolie var således i 1946 148.300 t og i 1950 205.900 t; for oliekerer var de tilsvarende tal 510.000 t og 988.000 t.

Industriens udvikling har også medført en nedgang i importen af tekstilvarer: 190.000 t i 1938, 96.000 t i 1950. Et tilsvarende fald kan konstateres for en række andre færdigvarer, mens maskiner o. l. viser en stigning i importen, begrundet af industrialiseringens behov for produktions- og transportmidler.

Industrialiseringen i Argentina er en proces, der har foregået under skiftende politiske regimer, og som endnu langt fra må betragtes som afsluttet. Der har været stagneringsperioder, og perioder med voldsom fremgang. Der har været og er meget store vanskeligheder at overvinde, og der har været modstand fra landets egne børn, men især fra udlandet. Men hvad enten man er tilhænger eller modstander af industrialiseringen, må man acceptere Argentinas industrialisering som en kendsgerning, der medfører vidtgående konsekvenser, som man ikke kan negligere.

LITTERATUR

- Aagesen, Aage:* Argentina. En erhvervsgeografisk Oversigt. Økonomi og Politik 1947.
Alexander, Robert J.: The Peron Era. New York. 1951.
Hughlett, Lloyd J.: Industrialization of Latin America. New York and London 1946.
 Informe Económico Agropecuario. Udg. af Ministerio de Hacienda y Economía,

hederne med 43 % af de i industrien beskæftigede findes i Capital Federal, d. v. s. det centrale Buenos Aires, mens 25 % af virksomhederne med 28 % af de beskæftigede findes i provinsen Buenos Aires, ganske overvejende i Buenos Aires' forstæder. I Stor-Buenos Aires, der i 1947 havde 4.745.563 indbyggere, og som i 1951 passerede de 5 mill., og således omfatter 29,5 % af landets befolkning, findes rundt regnet 3/5 af Argentinas samlede industri. Man arbejder på en decentralisering af industrien, og for at dæmme op for tilstrømningen af arbejdskraft til Buenos Aires-området, forbydes det visse grupper af immigranter at bosætte sig her.

I udenrigshandelen viser industrialiseringens virkninger sig f. eks. derved, at eksporten af hørfrø, der før den 2. verdenskrig udgjorde ca. 3/4 af de mængder, der kom i international handel (1,8 mill. t i 1937, 1,3 mill. t i 1938) er blevet decimeret (38.000 t i 1946 og 139.000 t i 1950), mens den er blevet erstattet af olieindustriens produkter: linolie og oliekerer — eksporten af linolie var således i 1946 148.300 t og i 1950 205.900 t; for oliekerer var de tilsvarende tal 510.000 t og 988.000 t.

Industriens udvikling har også medført en nedgang i importen af tekstilvarer: 190.000 t i 1938, 96.000 t i 1950. Et tilsvarende fald kan konstateres for en række andre færdigvarer, mens maskiner o. l. viser en stigning i importen, begrundet af industrialiseringens behov for produktions- og transportmidler.

Industrialiseringen i Argentina er en proces, der har foregået under skiftende politiske regimer, og som endnu langt fra må betragtes som afsluttet. Der har været stagneringsperioder, og perioder med voldsom fremgang. Der har været og er meget store vanskeligheder at overvinde, og der har været modstand fra landets egne børn, men især fra udlandet. Men hvad enten man er tilhænger eller modstander af industrialiseringen, må man acceptere Argentinas industrialisering som en kendsgerning, der medfører vidtgående konsekvenser, som man ikke kan negligere.

LITTERATUR

- Aagesen, Aage:* Argentina. En erhvervsgeografisk Oversigt. Økonomi og Politik 1947.
Alexander, Robert J.: The Peron Era. New York. 1951.
Hughlett, Lloyd J.: Industrialization of Latin America. New York and London 1946.
 Informe Económico Agropecuario. Udg. af Ministerio de Hacienda y Economía,

- James, Preston E.*: Latin America. New York 1946.
- The significance of industrialization in Latin America. *Economic Geography* Vol. 26, nr. 3. 1950.
- Keesing's contemporary Archives. Weekly diary of world-events. Bristol.
- La Nación Argentina, justa, libre, soberana. Buenos Aires 1950.
- Mar Year Book, The, River Plate Shipping Manual. Buenos Aires (flere udg.).
- Plan Quinquenal de Gobierno del Presidente Peron 1947—1951. Buenos Aires.
- Statesman's Year Book, The. London.
- Statistical Yearbook of the World Power Conference. London.
- Sintesis Estadística Mensual de la Republica Argentina. Udg. af Presidencia de la Nación. Ministerio de Asuntos Tecnicos. Buenos Aires.
- South American Handbook, London (flere udg.).
- United Nations: Economic Survey of Latin America 1948. New York 1949.
- Veritas. Edición Extraordinaria 1950. Buenos Aires.
- Warren, Charles A.*: American Economic Emancipation. Volume I: Argentina. Buenos Aires 1948.